

Obchodné reťazce: Správa EK je trpkým sklamaním

Správa do značnej miery kopíruje text vyššie uvedeného Oznámenia a zároveň je v rozpore so základnými myšlienkami Zelenej knihy a najmä zverejnenej syntézy odpovedí na otázky v nej položené. Z tohto dôvodu je trpkým sklamaním pre všetkým, ktorí majú záujem na dôsledné riešenie (represiu) uplatňovania nekalých obchodných praktík.

Správa COM 2016 bola zverejnená 29. januára 2016 a jej autorom je DG Grow (Rast). Materiál nadväzuje na Oznámenie EK s tým istým názvom z júla 2014 a na predchádzajúcu konzultáciu vo forme Zelenej knihy o nekalých obchodných praktíkách (január 2013).

V Zelenej knihe je predovšetkým uvedené, že uplatňovanie nekalých obchodných praktík vyplýva z "*absencie reálnej zmluvnej slobody medzi obchodnými partnermi*", čo má celý rad závažných logických dôsledkov. Zo syntézy odpovedí na druhej strane vyplynulo, že podľa drvivej väčšiny respondentov k uplatňovaniu nekalých obchodných praktík dochádza najmä vo vzťahu medzi obchodnými reťazcami a ich dodávateľmi potravín spomedzi malých a stredných podnikov a zároveň, že drvivá väčšina respondentov (okrem obchodníkov) požaduje riešenie prostredníctvom záväznej a vykonateľnej legislatívy. Ide o zásadné myšlienky a návrhy, ktorých realizácia by určite posunula celú záležitosť výrazne dopredu.

Posledná Správa DG Grow, ale i predchádzajúce Oznámenie sú však už písané v úplne inom tóne a v podstate smerujú dostratená. Termín *obchodné reťazce* sa v texte, ktorý má 14 strán, ani nevyskytuje, naopak sa skalopevne tvrdí, že k nekalým obchodným praktíkám môže dôjsť na ktoromkoľvek článku potravinového reťazca. To znamená, že vydierať môže i poľnohospodár obchodníka. Skúsenosť ukazuje, že nekalé obchodné praktiky, tak ako sú definované, neuplatňujú ani veľké potravinárske firmy voči poľnohospodárom: nikdy sa napríklad nestalo, aby potravinár požadoval od poľnohospodára pri zalistovaní poplatok, logistický bonus, príspevok na marketingové

aktivity alebo poplatok za „stabilnú spoluprácu“. Preto ani nie je správne pýtať sa, kde k nekalým praktikám *môže* dochádzať, ale treba si položiť otázku *kde k nim dochádza*.

Správa zároveň informuje, že nejakú formu zákazu nekalých obchodných praktík zo zákona už prijalo 20 členských krajín EÚ, čo je drvivá väčšina. To by logicky malo znamenať, že je to cesta, ktorú treba sledovať i na úrovni EÚ. DG Grow je ale iného názoru: podľa tohto útvaru EK treba dať ešte šancu samoregulácii, ktorá vo forme tzv. „dobrovoľnej iniciatívy“ nadobudla účinnosť pred dvomi rokmi, čo je údajne málo na zhodnotenie jej účinku. Minimálne na Slovensku k žiadnemu zlepšeniu za tieto dva roky nedošlo, hoci signatármi tejto iniciatívy sú i viaceré obchodné reťazce pôsobiace na Slovensku. Ďalšie prehodnotenie svojho stanoviska plánuje DG Grow urobiť až v roku 2019...

Vzhľadom na to, že obchodné reťazce pokračujú bez ohľadu na všetko v uplatňovaní nekalých obchodných praktík, tak ako to robili v minulosti, je potrebné vyvíjať na EK tlak s cieľom zmeniť jej postoj. Nie je to beznádejné: mnohé členské krajiny požadujú od EK prijatie legislatívy (okrem iných, 7 krajín strednej a východnej Európy vrátane Slovenska), Európsky parlament pripravuje svoju správu, ktorá pravdepodobne tak isto bude požadovať reguláciu a toto môže byť i jedným zo záverov nedávno vzniknutej expertnej skupiny DG Agri (Agricultural Markets Task Force), stanoviská organizovanej občianskej spoločnosti (Európsky hospodársky a sociálny výbor) žiadajú to isté.

Všetko dokopy by malo mať dostatočnú váhu na prinútenie Európskej komisie k zmene jej stanoviska.

Igor Šarmír